

Như một phản ứng tự nhiên, tôi quay lại nhìn cái găng tay và có phải tôi hoa mắt không...hình như nó đang bò lổm ngổ trên bàn! Nhà tôi bất giác thét lên kinh hãi!

Bên ngoài, tuyết trắng lá tả rơi đầy trời.

Đêm Nguyệt Rằm

*Khi sự thật không được lột trần thì
Cuộc đời chỉ là một bức tranh vô tri*

Năm 1945 là năm xảy ra cuộc Cách Mạng Tháng Tám. Nền đô hộ dài tám mươi năm của người Pháp tại Việt Nam bị sụp đổ nội trong một đêm. Tất cả sản nghiệp của các quan Pháp trong tỉnh, huyện được đưa ra bán đấu giá. Trong dịp này, cha tôi mua được một bức tranh sơn mài, tuy chỉ lớn bằng chiếc chiếu manh, nhưng rất đẹp. Bức tranh vẽ một cô gái Mường đang chải làn tóc dài mượt mà dưới ánh trăng. Bức tranh cắt ngang đùi cô gái, nhưng với óc tưởng tượng của người xem, chiếc váy của nàng sẽ chùng xuống tới quá đầu gối, và để lộ đôi chân nõn nà của một đóa hoa rừng được ấp ủ trong bóng mát rừng già. Xa hơn là một cảnh phi lao mờ nhạt như đang đong đưa trước

gió, dưới bóng trăng rằm ẩn hiện sau lớp mây mỏng, như chìm sâu trong bầu trời bao la, sâu thẳm. Bức tranh có ảnh hưởng chút ít kỹ thuật Tây phương khi họa sĩ vẽ cô sơn nữ. Từ mái tóc óng mượt chảy dài xuống có lẽ tới đầu gối, chiếc lược, đôi bàn tay búp măng, khuôn mặt nghiêng nghiêng với sống mũi dọc dừa, đôi lông mi thanh thanh lông tơ cong vút, cho tới hoa văn trên chiếc áo chên, đều được vẽ tỉ mỉ... Sau đó, những nét họa linh hoạt, chấm phá mờ nhạt của nghệ thuật Đông phương được tận dụng, khiến cho cảnh sắc chung quanh trở nên u huyền...và tạo một khoảng trống tâm linh sâu sắc cho người xem du hồn mình vào chốn thần tiên.

Cha tôi cũng biết chút ít về kỹ thuật sơn mài. Khi đứng ngắm bức tranh, ông nói cho chúng tôi biết sự công phu của nó. Theo ông, muốn tạo thành một bức sơn mài, người họa sĩ phải vẽ hình liên tiếp trên từng lớp vải, lớp nọ bồi lên lớp kia. Mỗi lớp này khi khô, họa sĩ dùng đá mài mài lên. Những lớp tranh bị mài mỏng, dần dần các nét họa nổi lên, cảnh gần chồng lên cảnh xa, tầng tầng, lớp lớp vô cùng sinh động. Cứ tiếp tục như thế, có khi đến chín mười lớp...và cuối cùng, vàng bột được dát lên...như hình ảnh bóng trăng trong bức sơn mài của chúng tôi.

Tuy nhà ở miền quê, nhưng phòng khách của chúng tôi có lò sưởi. Và, bức tranh này được trưng bày trên tróc cái lò sưởi đó.

Sau cuộc cách mạng tháng Tám 45, thời gian đầu, cha tôi có làm việc cho chính phủ kháng chiến. Vì thế, nhà tôi khá đông khách qua lại, ai tới chơi cũng trầm trồ khen bức sơn mài là tuyệt tác!

Trong thời gian này, nhiều cán bộ từ trung ương được gửi về các làng để thuyết trình những vấn đề của nhà nước cho các hội đoàn nhân dân mới được thành lập như hội Bô lão cứu quốc, hội Phụ nữ cứu quốc, Thanh niên cứu quốc và cả Nhi đồng cứu quốc nữa. Ngày đó, từ gọi những buổi này là “khai hội”. Tôi còn nhớ những buổi khai hội này thường được tổ chức từ chập tối đến chín, mười giờ đêm. Sau khi họp hành, các cán bộ này còn tổ chức những buổi văn nghệ, có đàn hát, kịch và ảo thuật rất lạ và vui. Vì vậy, dân làng ai ai cũng mong mỗi những đoàn cán bộ về làng.

Chúng tôi còn một tòa nhà khác trên thị xã, nơi có trường cao đẳng của các anh chị tôi đang theo học, nên thỉnh thoảng cả gia đình tôi lại về đó chơi ít ngày.

Thời đó, tôi đã mười lăm, nhưng chỉ mới học tới lớp nhất trường làng, nên có thể về sống ở miền đồng quê nơi cha tôi làm việc.

Một lần, từ thị xã, chúng tôi được người nhà dưới quê báo cho biết bức tranh đã bị kẻ trộm lấy mất. Có điều đặc biệt là trong nhà không mất thêm một vật gì ngoài bức sơn mài cô gái Mường.

Cha tôi nghe tin này, rất bức mình. Ông trở về làng và cho người đi điều tra xem ai là người đã trộm bức tranh. Nhưng, việc này không kết quả, vì dân làng đều là những người lương thiện và rất quý trọng cha mẹ tôi. Như vậy, bức tranh đã lọt vào tay một tên trộm đặc biệt biết đánh giá tác phẩm nghệ thuật ở đâu tới, và chắc chắn đã mang nó đi xa rồi. Chúng tôi hoàn toàn thất vọng về chuyện đi tìm bức tranh này.

Nó đã phiêu bạt nơi nào, nếu rơi vào tay người không biết thưởng thức nghệ thuật thì thực uổng.

Sau đó vài tháng, một buổi tối, đàn chó nhà tôi chạy ra ngõ sủa vang. Người nhà biết là có khách tới, mang đèn bão ra mở cổng.

Khách lạ là một cô gái trạc đôi mươi, đầu cuốn tóc, mặc áo cánh trắng, quần đen, xách một tay nải bằng vải nâu vào trình diện cha tôi, và cho biết nàng là một cán bộ, được trung ương gửi tới dạy các chị em trong hội Phụ Nữ Cứu Quốc mấy bài hát mới được phổ biến.

Trước đây, xã chúng tôi thường thấy cán bộ trung ương gửi về từng đoàn nhiều người. Lần này, chỉ có một, mà lại là một cô gái tuổi còn quá trẻ, tên Slan. Nhưng không sao, để rồi xem nàng làm ăn ra sao. Người nhà dọn phòng cho cô Slan ở trong thời gian công tác ở đây. Slan không đẹp lắm, nhưng rất dễ nhìn. Với làn tóc dài mượt, khuôn mặt hơi bầu, làn môi đầy, ướm át, da trắng nuột nà, và nhất là đôi bàn tay...thì tuyệt xinh. Nàng ăn nói rất nhẹ nhàng, thưa gửi như một cô gái có giáo dục. Có điều giọng nàng hơi...ban bán của một cô gái thượng như lời nàng nói.

Ngày hôm sau, mẹ tôi nói cho cô biết sơ qua về hội Phụ nữ Cứu Quốc mà bà là chủ tịch.

Ngày tối hôm đó, cô Slan đã bắt tay vào việc của một cán bộ.

Không ngờ giọng hát của Slan hay thế. Hơn hai mươi cô thôn nữ trong làng đến tập hát bài Cùng Tâm Huyết:

*Cùng tâm huyết ta là người dân nước
Quần thoa cũng ghé vai gánh sơn hà*

*Chị em ơi quốc gia đang chờ mong
Mau sát vai tiến lên cùng hăng hái
Phá gông cùm bấy lâu giam giống nòi...:*

Trong nhà, tôi là con trai lớn nhất ở đây, các anh chị tôi đều học trên thị xã, nên tôi là người hay tiếp xúc với các cán bộ về làng khi họ không có việc gì phải nói chuyện với cha mẹ tôi. Ban ngày, cha mẹ tôi bận việc, nên chỉ gặp Slan vào hai bữa cơm. Thời gian còn lại, Slan theo tôi đi thăm khắp làng.

Những buổi chiều ánh nắng tắt dần sau dãy Trường Sơn, Slan nắm tay tôi thư thả đi trong cánh đồng bát ngát lúa non. Âm thanh của đồng ruộng là những tiếng ếch nhái, bìm bịp và nhất là tiếng thẳng thốt của con quốc quốc vọng ra từ bờ bụi nào đó, nghe thực buồn.

Slan thường nói:

- Em ạ, âm thanh buổi chiều hôm trong rừng mới ghê sợ. Ngoài tiếng chim chóc lao xao bay về tổ, còn có tiếng gầm thét của mãnh thú khiến những người quen đi rừng cũng nổi da gà.

Nàng biết nói cả những câu ví von của người miền xuôi.

Đường đi mỗi lúc một mờ dưới chân. Bóng trăng thượng tuần đã nằm sẵn trên bầu trời còn phớt mây hồng lãng đãng trôi.

Slan nhìn xa xăm, kể:

- Vào những đêm trăng, thần hổ...thường xuất hiện dưới hình ảnh một lão già, râu tóc bạc phơ, có các cô ma trành múa hát chung quanh... Ma trành là những cô gái đã bị thần hổ ăn thịt. Có cô ma trành xinh đẹp

quyến rũ những chàng trai mới đi rừng, thiếu kinh nghiệm, để dẫn tới nơi rừng sâu làm mối cho thần hổ.

Nghe chuyện Slan, tôi bỗng nhớ tới chuyện Lan Rừng, hình như của Khái Hưng, về chuyện một nàng Sơn nữ miền thượng du, bắt giặc rừng mình. Slan nhìn tôi, khẽ cười:

- Con trai gì mà nhát gan thế? Slan đi công tác qua rừng núi là thường...mà có ma nào bắt được Slan đâu.

Gió chiều mát rượi. Tóc Slan bay, cuốn vào cổ, vắt trên vai tôi. Mùi dạ hương từ cô gái bay ra khiến tôi ngất ngây. Mười lăm tuổi, tôi chưa từng cận kề với cô gái nào như với Slan bây giờ. Nhất là bàn tay mềm mại của nàng thỉnh thoảng lại xiết nhẹ tay tôi như muốn tôi chú ý tới chuyện nàng đang nói. Suốt ngày hai đứa cùng nhau đuổi bắt những con cào cào, châu chấu xanh mầu lá mạ. Slan dạy tôi bắt những con chuồn chuồn xanh, nâu hoặc đỏ rất đẹp bằng cách đứng trước chúng, dùng tay quanh thành những vòng tròn...mỗi lúc một gần và nhỏ lại...chuồn chuồn hoa mắt, không bay đi, đậu yên một chỗ để mình nhẹ nhàng tóm cổ. Trò chơi giải dị thế mà hai đứa chơi hoài không chán!

Chúng tôi đi lang thang trong những con đường nhỏ hẹp phân ranh giới giữa những thửa ruộng xanh bát ngát, chạy dài tới chân trời dưới ánh chiều hôm và chỉ trở về tới nhà kịp lúc các cô thôn nữ đã tề tựu đầy đủ trên mấy cái chiếu trải trong sân gạch nhà tôi. Tôi tần ngần trả Slan lại cho mọi người. Dưới ánh đèn Petromax để trên một chiếc kệ gỗ giữa sân, Slan xuất hiện như một cô tiên giữa đám thôn nữ nhà quê, áo vải nâu, quần thâm. Tôi thường kê chiếc ghế đầu gần

đó để ngồi nghe Slan tập hát. Thỉnh thoảng, nàng lại nhìn về hướng tôi, đủ để tôi biết là nàng đang chú ý đến mình.

Phải nói là chỉ trong đêm ngày đầu Slan tới đây, tôi đã cảm thấy có một thứ tình cảm khác lạ vừa nhúm trong lòng, một mối cảm tình như cuốn hút tôi vào vòng tay của Slan. Ngày, tôi rong chơi với nàng hay ngồi một bên xem nàng đan áo mà sau này tôi mới biết nàng dùng nó để biếu mẹ tôi như là một chút quà kỷ niệm. Đêm ngủ, tôi thường mơ thấy chúng tôi đi giữa đồng lúa...hay trên con đê bên kia sông. Sáng dậy, tôi đã vội vã tìm tới phòng của nàng để yên tâm thấy Slan đang còn ở đó.

Bây giờ thì tôi biết đó là mối tình đầu.

Một điều tôi không hề bận tâm là Slan lớn hơn tôi bao nhiêu tuổi đầu, mà chỉ hân hoan thấy nàng đáp lại tình yêu của tôi một cách nồng nhiệt.

Có hôm ngồi trên vệ cỏ bên đường, Slan ôm tôi trong lòng nàng, vuốt tóc tôi, hôn phớt trên má tôi, ủ mặt tôi vào lồng ngực êm như nhung và đang phập phồng vì hơi thở gấp gấp của nàng khiến tâm trí tôi bàng hoàng, ngất ngây.

Hình như cha mẹ tôi không hay biết tôi đang ngụp lặn quá sớm trong tình yêu, việc tôi đi với Slan ra ngoài ông bà coi như đứa em đưa chị nó đi chơi chứ đâu có ngờ...

Slan ở đây được mười hôm, nàng đã dạy cho các cô thôn nữ ba bài hát cách mạng và hình như nàng chưa có ý định từ biệt. Nhà tôi, có thêm một người khách trong nhà là thường lắm nên việc Slan có ở chơi kể cả sau khi hết công tác, thì cũng chẳng ai

cũng chẳng ai thắc mắc.

Nhà tôi có hai cái ao, một thả sen, một nuôi cá. Chiếc ao nuôi cá có một cái cầu bến để tắm rửa làm bằng một phiến đá xanh lớn bằng nửa cái chiếu. Những ngày hè nóng nực, ban ngày nước ao nóng, nên ai muốn tắm, thường phải đợi tới đêm, chừng mười, mười một giờ nước ao mới mát.

Cha mẹ tôi không tắm ngoài ao bao giờ. Người nhà phải kín nước đầy cái chum kiểu là loại chum sành lớn nhất đặt trong buồng tắm để ông bà dùng.

Nhưng từ khi có Slan ở đây, tôi bỗng để ý tới vấn đề tắm rửa của nàng. Slan không nhờ người nhà kín nước cho nàng tắm trong buồng, thế mà nàng vẫn sạch sẽ, thơm tho lạ thường. Cuối cùng, tôi mới biết được Slan thường ra ao tắm vào lúc khuya khoắt.

Một đêm, dù nằm trong giường, tôi vẫn cố ý thức, nghe ngóng hàng hiên bên phòng của Slan. Vì thế, tôi biết được lúc Slan một mình ra ao. Tôi chỗi dậy, theo sau và núp bên gốc sung để thấy nàng để cả áo, quần như vậy xuống ao. Tôi biết nền ao là một nền đất sét nên khi đặt chân xuống tựa mình đứng trên đất chứ không có xủi bột như trong đất bùn, vì thế nước rất sạch.

Tôi đứng nhìn Slan bơi ra giữa ao vùng vẫy. Nước quanh nàng sóng sánh, từng vòng ánh trắng lấp lánh lan ra quanh nàng, trông tuyệt đẹp.

Chung quanh tôi, tiếng ếch nhái kêu inh ỏi, tiếng chim tu hú rúc rúc trong bụi rậm, tiếng chim chích xập xòe trên cây chuối bên bờ ao...mà hình như tôi chẳng nghe thấy gì ngoài tiếng bì bõm từ nơi Slan tắm và hình ảnh lung linh của nàng giữa vùng nước lung linh.

Nhưng chừng không lâu, Slan đã bơi vào bờ. Nàng đứng im, nhìn quanh một lát như chắc không có ai quanh đây, nàng mới từ từ trút bỏ quần áo ướt ra, lấy tay vuốt nhẹ nước trên thân thể...trước khi mặc quần áo mới vào. Công việc chắc chỉ xảy ra chừng một vài phút, nhưng tim tôi đập đến nghẹt thở. Từ chỗ núp, tôi không nhìn rõ nét mặt của Slan lúc đó, mà chỉ thấy một khối trắng muốt như ngọc se sẽ máy động...Cho đến khi Slan đã rời khỏi bờ ao trở vào nhà mà tôi còn bàng hoàng cả người.

Sáng ngày, khi gần Slan, đầu óc tôi cứ quay cuồng bởi cái hình ảnh đêm qua. Slan không biết, nói cười tự nhiên...

Rồi đêm hôm sau, tôi chờ đến đúng mười giờ rưỡi thấy Slan lại từ phòng đi ra bờ ao và những gì xảy ra đêm trước được lặp lại in như vậy. Có điều...đêm nay khi lên nhìn Slan thay quần áo, tôi đã muốn nhảy ra ôm lấy nàng. Nhưng cuối cùng, sự lưỡng lự của tôi làm lỡ dịp vì ngoài kia Slan đã rời cầu ao về nhà.

Ngày kế tiếp, khi chúng tôi đi chơi chung với nhau, nhiều khi tôi muốn thú tội nhìn lên nàng trong đêm, nhưng ngập ngừng không nói nên lời, khiến có lúc Slan nhìn tôi, hơi ngạc nhiên, hỏi:

- Em có gì muốn nói mà cứ ấp úng mãi vậy.

Tôi sợ hãi chối:

- Không...không có gì hết.

Đêm thứ ba, tôi không còn chịu đựng được nữa. Lòng ham muốn cái gì đó thúc dục tôi phải hành động. Ở nhà quê, nếu không là mùa gặt, mọi người thường đi ngủ rất sớm. Cảnh vật mỗi lúc một vắng lặng. Nằm mãi, nghe tiếng muỗi vo ve đến suốt ruột,

nên dù mới hơn mười giờ, tôi cũng chỗi dậy, len lén ra ngoài ao trước. Tôi ngồi bên gốc sung thần thờ nhìn trời mây in trên mặt nước. Bóng trăng lập lờ dưới đáy ao, thỉnh thoảng lay động, méo mó vì mấy chú cá rô đớp mồi. Cuối cùng, tôi cởi áo vắt lên cây, lặn xuống, ngậm mình dưới nước...chờ đợi. Tôi lơ mơ thấy hình như mình đang làm một việc tội lỗi, nhưng là một thứ tội vô cùng đắm say.

Lâu lắm...lâu lắm Slan mới lững thững đi ra. Tôi vô cùng hồi hộp, và nhất là sợ rằng khi Slan nhận ra tôi, nàng sẽ bắt bình “đuối cổ” mình về hoặc bỏ không tắm nữa thì thực bẽ bàng.

Quả lúc đầu, có lẽ chợt thấy có người dưới nước, nàng khẽ la hoảng. Nhưng chỉ một phút sau, Slan cười thành tiếng trong vắt rồi nhanh nhẹn trèo người xuống nước, bơi ra, khiến tôi giật mình, vô cùng lúng túng...

Và trước sự ngỡ ngàng của tôi, Slan hỏi vọng ra:

- Em tắm lâu chưa?

Thì ra Slan đã biết cả. Tôi hơi yên lòng nhưng vẫn ấp úng, nói dối:

- Mới...ra.

Bỗng Slan hỏi:

- Tiếng chim gì nghe thảm quá vậy?

- Tiếng chim tu hú gọi mẹ?

-.....?

Tôi kể liền thoắt một cách rất vô duyên:

- Con chim tu hú mẹ...tìm tới những tổ chim chích...là loại chim nhỏ nhất ở đây, nó ăn hết trứng chim chích, rồi đẻ trứng của nó vào đó. Vợ chồng chim chích không biết, cứ ấp đẻ cuối cùng nở ra một

con tu hú con to gấp năm sáu lần con chim chích mẹ. Hai vợ chồng chim chích suốt ngày phải tìm mồi nuôi tu hú con...đến độ kiệt lực phải bỏ đi. Từ đó, chim tu hú con đói khát, đêm ngày cất tiếng gọi mẹ và cuối cùng chết vì đói ăn.

- Truyện sao mà buồn vậy em?

Hỏi thế, nhưng tôi chưa kịp trả lời thì Slan đã đến bên từ lúc nào và...trên người nàng không mặc quần áo.

Chỗ này ao nông, nên chúng tôi có thể đứng một nơi. Slan ôm lấy tôi, vuốt ve khắp người, từ trên xuống dưới. Tay nàng như có hấp lực khiến thân xác tôi như muốn nổi da gà...Nàng áp ngực mềm mại vào ngực tôi làm tôi muốn nghẹt thở vì rạo rực. Sau đó, Slan đưa tôi vào bờ, đặt tôi trên phía đá nhẵn, mát lạnh và việc gì tình cờ xảy ra...đã xảy ra. Tôi vừa bàng hoàng vừa ngất ngất. Những giây phút đó cũng mau qua, Slan ngồi bên, nhìn trời đêm thần thờ. Chung quanh vắng vẻ, như bao trùm bao bí mật...mà tới nay, tôi mới cảm thấy như một sự đồng lõa thân thương. Tiếng đêm như vùng nổi dậy, từ tiếng dế bên bờ cỏ, tiếng cá rô đớp mồi dưới nước tới tiếng ếch nhái ở góc ao. Dưới ánh trăng mười lăm vằng vặc giữa bầu trời xanh thẳm như nhung, lần đầu tiên tôi được ngắm tận mắt...một con người khác tôi. Tôi quì bên cạnh Slan ôm lấy chân nàng. Slan cúi xuống, nhìn theo hai bàn tay tôi, yên lặng. Mãi sau nàng khẽ thở dài...hồn hển:

- Thôi...nhé...thôi...nhé.

Miệng nói thôi nhé đến mười lần...nhưng cả hai đều như không muốn thôi.

Lúc tôi thực sự bình tĩnh lại...thì Slan đã mặc xong quần áo. Nhưng khác với ngày thường, trên người Slan là một chiếc áo chèn ngắn và một chiếc váy thấp dưới đầu gối. Dưới bóng trắng, nàng dùng lược chải vuốt tóc dài mượt của nàng. Tôi bỗng liên tưởng ngay tới hình ảnh trên bức tranh sơn mài của nhà tôi, bức tranh đã bị mất trộm.

Slan với cái áo của tôi trên cành cây gần đó, giúp tôi mặc vào người như một người chị săn sóc em. Sau đó, nàng ôm ngang hông tôi, đưa về tới tận phòng, rồi khẽ nói:

- Đi ngủ nhé.

Nói xong, Slan quay gót.

Tôi thao thức mãi mới ngủ được vì đầu óc cứ quay cuồng bởi những hình ảnh vừa trải qua mà lòng còn hoang mang...

Khi tôi thức dậy, mặt trời đã lên cao. Lúc đó, cả nhà tôi đang xôn xao vì bỗng nhiên bức tranh sơn mài bị mất cắp mấy tháng trước, sáng nay được ai bày lại trên tróc lò sưởi. Tôi thấy cha tôi đang đứng trước bức tranh vừa ngắm, vừa lẩm bẩm: “Lạ nhỉ...lạ nhỉ...”

Tôi nghĩ tới Slan không biết nàng đã dậy chưa...vì không thấy trong phòng khách như mỗi buổi sáng ngồi ăn điểm tâm với chúng tôi. Chạy sang phòng nàng, cửa khép hờ, tôi đẩy ra, bước vào. Mọi vật như được xếp lại gọn ghẽ nhưng ở đó, không còn những đồ tư dùng của nàng như mọi khi.

Slan đã đi đâu...tôi chạy sang phòng khách, hét to lên: “Slan đâu, có ai thấy chị ấy không?”

Nghe tôi hỏi, từ cha mẹ tôi tới những người làm trong nhà đều ngớ ra.

Mẹ tôi khẽ hỏi khi tôi nói đồ đạc của Slan đã không còn trong phòng nữa:

- Cô ấy đi thật rồi à?

Bà nhú mày, ra chiều khó hiểu.

Có điều tất cả mọi người...không thấy có gì liên hệ giữa Slan và bức tranh, trừ tôi, vì tôi biết bức tranh đó đã về đây...đêm qua, ngoài bờ ao.

Xa Slan, tôi buồn vô cùng, ngày ngày thường đứng hàng giờ trước bức tranh để tưởng nhớ tới nàng, khiến cha tôi cứ nghĩ là tôi cũng yêu nghệ thuật như ông vậy.